

Een oase in het hart van Holland

In het zuidelijkste puntje van de provincie Noord-Holland ligt de waterrijke gemeente Wijdmeren. Deze nog zeer jonge gemeente met ruim 23.000 inwoners heeft onder andere de Loosdrechtse plassen en het hoofdkantoor van Natuurmonumenten binnen zijn grenzen. Burgemeester van Wijdmeren sinds de oprichting in 2002 is Don Bijl.

door: Gabor Mooij

Wijdmeren kwam na een gemeentelijke herindeling in 2002 uit de gemeenten Loosdrecht, 's-Graveland en Nederhorst Den Berg voort. Opmerkelijk daarbij was dat Loosdrecht dat eerder bij de provincie Utrecht hoorde toen onderdeel werd van de provincie Noord-Holland. De gemeente bestaat uit de kernen Ankeveen, 's-Graveland, Kortenhoef, Loosdrecht en Nederhorst den Berg. Burgemeester Don Bijl typeert zijn gemeente als een oase tussen de grote steden in. "Je bent snel in Amsterdam en Utrecht en zit toch midden in het water en de natuur. De watersport is hier kenmerkend en de combinatie natuur en water."

Natuurwaarden

Over een gebrek aan natuurschoon heeft de gemeente niet te klagen. "We hebben heel veel waterrijk natuurgebied in de vorm van de Loosdrechtse plassen, maar met name ook die van Ankeveen en Kortenhoef. Op die laatste plassen mag niet met gemotoriseerde boten worden gevaren. Maar ook de landgoederen van Natuurmonumenten bij 's-Graveland zijn zeer de moeite waard. Deze landgoederen zijn overigens alleen toegankelijk voor leden van Natuurmonumenten. Karakteristiek is het fraaie riviertje de Vecht, dat de westgrens vormt van onze gemeente."

Het beschermen van de vele natuurwaarden is dan ook een belangrijk item voor de gemeente. "Mensen staan te springen om bij de plassen te wonen, maar we moeten wel zorgen dat de landschappelijke kwaliteit en de natuur bewaard blijft. Daarnaast willen we de landschappelijke kwaliteit van de Loosdrechtse plassen verbeteren. Er is daar nu teveel bebouwing bij de oevers, die het zicht op het water belemmert."

Watersport

"We willen dat Oud-Loosdrecht de oude allure als watersportcentrum terugkrijgt" zegt Bijl als hij het heeft over een nieuw dorpscentrum voor die plaats. "Dat is een belangrijk project voor ons. Er komt een nieuwe haven, extra horeca en nieuwe winkels. Het nieuwe dorpscentrum is niet bedoeld als centrum van de hele gemeente. De afzonderlijke dorpen moeten hun eigen hart en ziel behouden." De burgemeester benadrukt dat de gemeente bij projecten zoals dat in Oud-Loosdrecht met minder geld meer zelf moet doen. "We krijgen minder geld van het rijk. Dat betekent dat we extra aandacht schenken aan het efficiënt werken als gemeentelijk apparaat. Voor onze ambities hebben we eigenlijk meer geld nodig. Bij het project in Oud-Loosdrecht betalen we de projectleider vanuit het project zelf." De bekende Loosdrechtse plassen, ooit ontstaan als veenafraving, zijn dé trekpleister van de gemeente. "Er liggen 8000 boten aan de plas. We hebben in Wijdmeren in totaal 60 jachthavens. Bekend is ook de sloepenboulevard van Loosdrecht. De sloepen worden elders gebouwd en hier verkocht. Deze zomer vindt voor het eerst een grote watersportshow op de plassen plaats."

"We mikken vooral op de mensen uit de grote steden die er een dagje uit willen", vertelt Bijl met betrekking tot het toerisme bij de Loosdrechtse plassen. "De watersport is in beweging. De economie gaat beter en mensen hebben weer meer geld over voor watersport."

Het zoetwaterstrand De Strook is een populair recreatiegebied bij de Loosdrechtse plassen. "Op hoogtijdagen komen daar 5000 tot 10.000 mensen. De Strook kreeg een prijs als één van de schoonste zoetwaterstranden in Nederland."

Bedrijvig

Wijdmeren is een gemeente met vooral veel kleinschalige bedrijvigheid. Er zijn in totaal zo'n 1600 bedrijfjes. Bijl: "Daarbij moet je onder andere denken aan administratiekantoren en watersportbedrijven, maar ook aan heel veel andere soorten bedrijfjes. Zo zijn hier bijvoorbeeld ook een natuursteenbedrijf, zeilmakerijen en wasserijen gevestigd. Die laatste vormen hier al een hele lange traditie."

Een andere vorm van bedrijfsvoering die in de gemeente veel voorkomt is de horeca. “Oud-Loosdrecht staat er bekend om, maar ook in de andere dorpen is het horeca-aanbod behoorlijk groot.” Werkloosheid is volgens Bijl niet echt een probleem in Wijdmeren. “Er zijn heel weinig werkzoekenden. De werkloosheid is hier traditioneel laag.” Ook heeft de gemeente relatief weinig bijstandsgerechtigden. “We hebben hier 120 mensen met een bijstandsuitkering. Dat zijn met name inwoners uit de hogere leeftijdscategorie. Deze mensen kennen wij allemaal persoonlijk.” De gemeente zet zogeheten banenjagers in. “Dat zijn personen met een groot netwerk in het bedrijfsleven die dat gebruiken om werklozen weer aan het werk te helpen. In het verleden werkten we met reïntegratiebedrijven, maar die boekten te weinig resultaten.”

Attractief

Naast de overvloed aan water en natuur heeft Wijdmeren ook over culturele attracties niet te klagen. “Aan het Noord- en Zuidereinde in 's – Graveland liggen kunstgaleries, die veel bezoek trekken. Het zijn galeries van zowel kunstenaars als kunsthandelaars. In de gemeente wonen relatief veel kunstenaars. Er lopen ook een aantal kunstroutes door de gemeente.”

Niet ver ten zuiden van Nieuw-Loosdrecht ligt het kasteelmuseum van Sypesteijn. Dit kasteel werd aan het begin van de twintigste eeuw door de laatste jonkheer Van Sypesteijn in Middeleeuwse stijl opgetrokken. In het kasteel dat omgeven wordt door een prachtig park bevindt zich een interessante door de jonkheer opgebouwde collectie. “Je vindt er onder andere een mooie collectie schilderijen en een bijzondere verzameling Loosdrechts porselein.” Dat porselein is afkomstig van een porseleinfabriek die dominee Joannes de Mol in 1774 Loosdrecht oprichtte. “Hij deed dat om de lokale bevolking werkgelegenheid te bieden in een tijd waarin veel armoede en werkloosheid bestond. De fabriek bestond maar tien jaar, maar was hiermee één van de eerste sociale werkplaatsen in Nederland.”

Bijl vindt dat de promotie van de gemeente op cultureel gebied, maar ook wat de watersport betreft, beter kan. “We willen samenwerking tussen culturele instellingen en musea en tussen de aanbieders van watersportfaciliteiten stimuleren, zodat de promotie gemeenschappelijk kan plaatsvinden. Daarnaast zouden we de ligging bij de Vecht en de Hollandse Waterlinie ook meer onder de aandacht moeten brengen.”

Gaten

De gemeente heeft te maken met twee grootschalige ontwikkelingen met betrekking tot de plassen. De eerste is een nieuwe natuurverbinding tussen het Naardermeer en de Ankeveense plassen. “Het gaat om een project van vijftien miljoen euro dat we samen doen met de provincie Noord-Holland, het rijk, de Vereniging Natuurmonumenten, de gemeenten Hilversum en Weesp en het Hoogheemraadschap van Amstel, Gooi en Vecht. De weg wordt daar opgehoogd en de natuurverbinding gaat onder die verhoging door.”

Een tweede project heeft lokaal nogal wat stof doen opwaaien. Het betreft een plan van de provincie Noord-Holland om de Loosdrechtse plassen schoon te maken. “De provincie wil diepe gaten graven in de bodem van de plassen om die vrij te maken van zweefslib. Dat slib zorgt ervoor dat de plassen niet helder genoeg zijn en dat het vaarverkeer wordt gehinderd.” Het zweefslib zou volgens Noord-Holland vanzelf in de gaten moeten verdwijnen. “Wij zijn tegenstander van die aanpak, omdat we betwijfelen of het slib wel in die putten terecht komt. Daarnaast vinden we het een te grote ingreep in de bodemstructuur. We zouden liever zien dat er zand uit de bodem wordt opgezogen. Dit kan dan in een dunne laag over de bodem worden verspreid, wat volgens ons veel effectiever is om het slib uit het water te verwijderen. Het zand dat overblijft, kan worden verkocht. De bevolking steunt ons bij onze opstelling.”

Complex

“We bouwen hier vrij weinig”, zegt de burgemeester als het over de woningbouw in Wijdmeren gaat. “Dat komt omdat de planologische omstandigheden hier erg complex zijn. Dat komt door onze ligging in het Groene Hart en vanwege de natuurgebieden en het vele water. We moeten die gebieden benutten waar de groenwaliteit iets minder is. Dat gaat echter ook niet gemakkelijk, want we hebben daarbij te maken met veel bezwaarprocedures van bewoners.”

Na de fusie van de voormalige gemeenten Loosdrecht, 's- Graveland en Nederhorst Den Berg golden er maar liefst 92 bestemmingsplannen voor het grondgebied van Wijde Meeren “Die bestemmingsplannen zijn we sinds 2003 in nieuwe bestemmingsplannen aan het onderbrengen. Dat moet leiden tot vijftien bestemmingsplannen in 2009. Sommige van de bestaande plannen zijn 50 jaar oud. We digitaliseren de nieuwe plannen. Dat moet ook wel, want in de toekomst komt er nieuw

wetgeving voor de ruimtelijke ordening. Op basis daarvan moeten we de bestemmingsplannen iedere tien jaar vernieuwen.”

Wonen

Jongerenhuisvesting is een probleem in de gemeente. “Er is te weinig woonruimte voor jongeren en de huizenprijzen zijn hier relatief erg hoog. Zo betaal je voor een sociale woningbouwwoning 200.000 euro. Daardoor is het voor starters moeilijk om een huis te kopen. Het probleem dat jongeren lastig aan woonruimte komen, bestaat hier al heel lang.”

Wijdmeren richt zich ook op extra woonruimte voor ouderen. “De vergrijzing zorgt voor een toenemende vraag naar ouderenhuisvesting.”

Daarnaast schenkt Wijdmeren speciale aandacht aan het wonen in de dorpen. “Onze gemeente bestaat uit een groot aantal relatief kleine kernen die vrij ver van elkaar verwijderd liggen. We willen dat het eigen karakter van die dorpen behouden blijft. Zowel de levendigheid als de saamhorigheid moeten in de dorpen blijven bestaan. Het bloeiende verenigingsleven dat we hier kennen, willen we graag in stand houden. Daarvoor stimuleren we onder andere dat jongeren actief worden in de verenigingen.”

Bijl is in dit verband trots op de wekelijkse markt op zaterdag in Ankeveen. “Deze markt is geheel afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Dat zijn jonge en oude mensen die iedere zaterdag om 6:00 uur opstaan om de markt op te bouwen. Aan het einde van de dag breken ze hem ook weer af. Zonder hen zou je niet iedere week een markt kunnen houden in een dorp met 1800 inwoners. De markt is de ontmoetingsplek voor het dorp. Er zijn geen winkels meer waar de bewoners elkaar kunnen spreken en dat kan nu op de markt.”

Over 20 jaar

“Ons streven is dat de gemeente over 20 jaar nog diezelfde gebiedskwaliteit heeft als nu”, zegt Bijl over de toekomst van de gemeente. “Ook zou het mooi zijn dat dan de recreatie, waaronder de watersport, en het toerisme op een hoger plan zijn getrokken. Verder hoop ik dat het nieuwe dorpscentrum dat we gaan aanleggen een echt centrum is geworden voor Loosdrecht. Daarnaast hebben de dorpen hopelijk hun levendige karakter behouden en bieden ze goede woonruimte voor zowel jongeren als ouderen.”

Hard werken

Don Bijl (1952) is sinds 2002 burgemeester van Wijdmeren. Eerder was hij waarnemend burgemeester van Schermer en daarvoor kabinetschef van de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, de heer Van Kemenade. “Het is hard werken om de gemeente op de kaart te zetten”, zegt Bijl met betrekking tot zijn functie. “Door het levendige verenigingsleven in de verschillende dorpen heb ik veel activiteiten waarbij ik aanwezig moet zijn. Zo haal ik ieder jaar vier keer Sinterklaas binnen. Dat gebeurt wel over twee dagen verspreid. Het mooie is dat ik door het grote aantal contacten heel veel mensen leer kennen.”